

Foretræde for sundhedsudvalget

Regeringen har sammen med Venstre, Konservative, Liberal Alliance og Dansk Folkeparti i december 2021 indgået en aftale om at arbejde for en udvidelse af Københavns Lufthavn.¹ Københavns Lufthavne er en af de mest bynære lufthavne i Europa, og vi er mange børnefamilier, som bor i området. Allerede med den nuværende aktivitet i Københavns Lufthavn har vi som naboer store bekymringer for støj, luftforurening og sundhedskonsekvenserne af dette.

Vi er en gruppe borgere på Amager - fra Københavns Kommune, Tårnby og Dragør kommuner, som har startet en borgergruppe mod udvidelsen af Københavns Lufthavn - *CPH uden udvidelse*.

Støj:

WHO har kritiseret de danske støjgrænser, og mener, at støj over 53 db potentielt er sundhedsskadeligt. De danske generelle støjgrænser er på 58 db, men det er kun vejledende. Og bor man, som vi gør, tæt ved en lufthavn er vi ikke garanteret, at disse grænser overholdes. Om natten er f.eks. en max grænsen på 80 db, hvilket er meget højt, da det kan forstyrre søvnen. Støj fra det kan medføre stress, søvnforstyrrelse, dårlig mental sundhed og nedsat hjernefunktion og indlæringsvanskeligheder hos børn. Samtidig øger det risikoen for blandt andet hjerte-kar-sygdomme, type 2 diabetes og forhøjet blodtryk i en sådan grad, at 16.000 europæere ifølge WHO hvert år dør som følge af trafikstøj.² Kræftens Bekæmpelse har fokus på at støj har helbredskonsekvenser f.eks. i form af kræft, diabetes og hjertekar sygdomme.³ En undersøgelse fra RUC viser at støj kan lede til demens.⁴

Luftforurening:

13 medarbejdere i lufthavnen har fået anerkendt kræft som arbejdsskade og partiklerne kan sprede sig mange kilometer til de omliggende boligområder.⁵ Både dansk og international forskning peger på, at luftforurening har alvorlige helbredseffekter, bl.a. for tidlig død, astma og bronkitis, udvikling af lungecancer og hjertekarsygdom mm.⁶ Forskning viser, at særligt børn er udsatte ift påvirkningerne fra luftforurening. Nyere forskning viser, at luftforurening kan medføre nedsat fødselsvægt⁷, hæmmet udvikling af lungefunktion hos børn og unge, allergi, og der er også forskning som viser en potentiel sammenhæng mellem luftforurening og autisme i Danmark,⁸ og at luftforurening øger risikoen for kroniske sygdomme hos børn.⁹

WHO anbefaler at halvere grænseværdierne¹⁰ for PM_{2,5} fra 10 til 5 µg/m³ – EU's grænseværdi er 25 µg/m³. Mens værdierne for kvælstofdioxid (NO₂) på 40 µg/m³ – som også er EU's grænseværdi – nu reduceres til blot 10 µg/m³. For PM_{2,5} var lufthavnens udledning i 2019 10 10 µg/m³ og dermed

¹ https://im.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2021/dec/ny-aftale-om-rammer-for-udvikling-af-koebenhavns-lufthavn-?fbclid=IwAR1byHhPskWbODo74y-PjZtqU_0GloBc6UpveyvG0FYKWu6GcDRLHapSo

² <https://www.dr.dk/nyheder/viden/kroppen/dine-oerer-sover-aldrig-her-er-din-guide-til-bedre-lyd-i-hverdagen>,
<https://www.tv2lorry.dk/artikel/stoeforsker-meget-stoer-kan-oeger-risikoen-kræft>,

³ <https://www.cancer.dk/nyheder/presseklip/5498/>

⁴ <https://ruc.dk/nyheder/ny-forskning-trafikstoer-oeger-risikoen-demens>

⁵ <https://www.information.dk/debat/2020/01/udvidelsen-koebenhavns-lufthavn-sundhedsskadelig-200000-amagerkaner>

⁶ https://mst.dk/media/89719/dce_statusrapport.pdf

⁷ https://www.theguardian.com/environment/2019/sep/17/air-pollution-particles-found-on-foetal-side-of-placenta-study?fbclid=IwAR3r1gWcbqOZOjF7sklrVvUqVeSvWlnInWb2EEnBjKiR_WSGU5BKzq39bL0

⁸ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6474375/>

https://ing.dk/artikel/luftforurening-oeger-boerns-risiko-kroniske-sygdomme-244169?fbclid=IwAR2YCSF7JT9HAOUMNjtwRXNn0mXOueX5_2FdjKl4yzXhjZTBsWHe3OHZDfw

⁹ <https://ing.dk/artikel/luftforurening-oeger-boerns-risiko-kroniske-sygdomme-244169?fbclid=IwAR052fXaWhLEy-FgTXRdC1nKkSDyveb6JoXOcflgMBRelNuw6tW8hkrnU>

¹⁰ https://ugeskriftet.dk/nyhed/who-saenker-graensevaerdier-forurenende-luftpartikler-med-op-til-75-procent?utm_campaign=&utm_medium=Journalist&utm_source=Newsletter&fbclid=IwAR2NOMEa8UAAbBYzjPnBYi2zUNvcqNDGrlWaHvJ8p1qu3JJWIS7oc-OKlfe

dobbelt så høj som WHO's nyeste anbefalinger. Ligeledes var lufthavnens udledning af kvælstofdioxid (NO₂) over 10 µg/m³ som anbefales af WHO. En ny undersøgelse af luftforureningen i København, som er lavet i samarbejde med Google og universiteter i Århus og Utrecht, viser, at store dele af Amager er kraftigt forurenede med ultrafine partikler, som især stammer fra fly.¹¹ Målingerne er lavet inden corona-krisen og koncentrationen af ultrafine partikler er værst i områderne nær Københavns Lufthavn, som ligger langt over niveauet i andre dele af byen. Efter at Google målingerne viste høj koncentration af ultrafine partikler, har lufthavnens egne målinger vist, at de nogle måneder er dobbelt så høje koncentrationer som på HC Andersens Boulevard.¹² Kåre Press fra Rådet for Grøn Omstilling har lavet målinger ved Amager Museet, som også viser en dobbelt så høj koncentration af partikler som ved HC Andersens Boulevard.¹³

Vi vil gerne særligt henlede udvalgets opmærksomhed på:

- Nødvendigheden af uvildige permanente målinger af luftforurening (placering af en luftforureningsmåler ligesom der er ved HC Andersens Boulevard)
- Nødvendigheden af uvildige permanente målinger af støj foretaget af Miljøministeriet/Miljøstyrelsen
- At der må iværksættes indsatser for at reducere støj og luftforurening omkring lufthavnen
- Nødvendigheden af få lavet grundige undersøgelser af mulige eksisterende sundhedskonsekvenser for børn og voksne i områderne omkring lufthavnen. Spørgsmål til sundhedsministeren peger bl.a. på at der mangler information, som belyser en eventuel overrepræsentation af astma blandt børn og voksne eller en overrepræsentation af for tidligt fødte børn i områderne omkring Københavns Lufthavn.¹⁴

Baggrund om udvidelsesplanerne og støj

Hele grundlaget for udvidelsen af CPH henføres til Luftfartsloven §57 stk. 2 nr. 6 om CPH's forpligtelser til at sikre den nødvendige kapacitet med hensyn til afvikling af lufttrafik¹⁵. Men CPH's egne tal angiver, at passagertilvæksten sker blandt transitpassagerer og ikke blandt de øvrige passagerer. Derfor mener vi ikke, at udvidelsen kan retfærdiggøres med henvisning til den nødvendige kapacitet og kritisk infrastruktur for Danmark. Lufthavnen skriver flere steder, at de er nødt til at udvide for at kunne være grønne og henfører dette til at nyere fly kræver andre og større standpladser. Men fra flere sider kritiseres lufthavnens forsøg på at skabe en fortælling om en grøn omstilling.¹⁶

Støjgrænsen for CPH om dagen opgøres over 24 timer¹⁷. Der er en max grænse for gennemsnittet for hele døgnet (TDENL) på 147,4 dB. Om natten (fra kl. 23 til 06) er der en max grænse på 80 dB. At støjen udregnes som et gennemsnit over et døgn, beskrives af en medarbejder hos Miljøstyrelsen, som at få en lussing og så et døgn senere bliver spurgt om, hvor ondt det gjorde, når man ser på hele døgnet! Til sammenligning opgøres støjen fra Københavns Metrocityring hvert 10. minut. Det betyder, at CPH i princippet må forårsage kraftige støjgener på eksempelvis 80 decibel i mange timer hver dag så længe gennemsnittet over et døgn ikke overstiger den tilladte gennemsnitlige grænse.

¹¹ <https://cphsolutionslab.dk/news/nye-maalinger-af-den-koebenhavnske-luftkvalitet-viser-hoejt-niveau-af-ultrafine-partikler>

¹² http://avisen2770.dk/visavis.asp?pdf=20210907&fbclid=IwAR26RMJpg0IbSylvgnCNkkVEi075EO9fSODC7T357ClwX6ahP4a38xv_w0Q

¹³ <https://bevarjordforbindelsen.dk/wp-content/uploads/2021/12/Kaare-Press-Kristensen.pdf>

¹⁴ <https://www.ft.dk/samling/20211/almindel/SUU/spm/420/index.htm>

¹⁵ Side 6 i Masterplanen

¹⁶ https://www.altinget.dk/transport/artikel/groen-konsulent-til-lufthavnsdirektoerer-jo-vi-kommer-til-at-flyve-mindre?fbclid=IwAR22a7R2ygmJTELTqm1vzNEyIP9wl3X47oGLn11gk_z1nccefp--uXe2QI

¹⁷ Vejledning om støjgrænser lufthavn: <https://mst.dk/luft-stoei/stoei/stoejgraenser/graensevaerdier-flyvepladser/>

Fragtflyvninger sker hovedsagelig om natten med ældre fly, som støjer mere. Støjen måles via 12 målestationer på lufthavnens område og i beboelsesområderne lige omkring lufthavnen.¹⁸ 80 db er meget højt og vil med stor sandsynlighed forstyrre søvnen for naboer til lufthavnen også udenfor støjzonen. I området bor der mange børnefamilier, hvor natteperioden i praksis ikke er 23-06. Selv om 80 db som max er meget højt, så giver det dog os borgere en mulighed for at påpege, når grænserne overskrides. Der er en revision i gang af vejledningen for støj fra flyvepladser, hvor det foreslås også at gøre støjberegningerne om natten til et gennemsnit.¹⁹ Dette mener vi er kritisabelt, da max grænsen – som et minimum - giver os borgere en mulighed for at påpege overskridelser, hvilket et beregnet gennemsnit ikke gør. Andre lufthavne i Europa har et forbud mod flytrafik om natten. Dette gælder bl.a. Hamborg og Frankfurt.

¹⁸ <https://www.cph.dk/om-cph/miljo/stoj/hvilke-krav-er-der-til-stoj/krav-til-stojniveau-i-natperioden>

¹⁹ https://mst.dk/service/nyheder/nyhedsarkiv/2022/aug/hoering-af-udkast-til-tillaeg-til-miljoestyrelsens-vejledning-om-stoej-fra-flyvepladser-og-udkast-til-miljoevurdering/?fbclid=IwAR0wLVOVevQ0ku4TF8IBKE4yg2JrtzgHWkyrFl-v776WY7Px_jYVapQZFbE